

Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

V i s i t a t i e v e r s l a g

Zie handleiding visitatie lidscholen
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	De Apollo 11
Adres	Ten Veldestraat 98
Postcode en plaats	3454EN De Meern
E-mailadres school	
Directeur	Marja Hamers
Adjunct-directeur	-
Daltoncoördinator	
Aantal groepen/ klassen (VO)	
Aantal leerlingen	211
Populatie (PO)/ schoolsoort (VO)	Gemengd
Aantal leraren	13
In bezit van Daltoncertificaat	9
Bezig met Daltoncursus	-
Nevenvestigingen	nee
Stand van zaken inspectie	Basisarrangement Meegewerkt met onderzoek nieuwe toetsingskader
Visitatieteam	
Voorzitter	
Lid 1.	
Lid 2.	
Lid 3.	
Datum visitatie	19 - 05 - 2015
Soort visitatie	1 ^e licentieaanvraag
	2e licentieaanvraag
	x licentieverlenging
	versnelde visitatie licentieverlenging
	visitatie na bezwaarprocedure

Commissies visitatie PO en VO
Nederlandse Dalton Vereniging
Bezuidenhoutseweg 251-253
2594 AM Den Haag
Tel. 070 - 331 52 81
bestuursbureau@dalton.nl

0. Realisering aanbevelingen vorige visitatie

niet van toepassing bij 1^e licentieaanvraag

aanbeveling 1.

Differentiatie is er op gebied van rekenen en taal. Ga nu differentiatie aanbrengen in tijd en interesse. Denk hierbij aan meervoudige intelligentie. (Ooit door jullie opgestart, vervolgens geparkeerd) Nu aan jullie de taak hier serieus mee aan de slag te gaan.

evaluatie school

In 2013-2014 heeft de school zijn visie herzien. Daarbij willen wij de invalshoeken van MI nog steeds een rol laten spelen, maar daar onze eigen draai aan geven. We gaan niet werken volgens de 8 intelligenties, maar willen vakken met elkaar verbinden en de keuze van verwerking van vakken meer bij de kinderen leggen. Dit speelt vooral een rol bij tijdens de projecten (3x per jaar) en het aanbod van de WO vakken.

Ook zien wij mogelijkheden om differentiatie aan te brengen in het onderwijs door kinderen eigen verantwoordelijkheid te geven (2-feet-rule: als je iets al weet dan kan je ook besluiten je tijd anders te besteden) en bij de WOVakken (die we hebben verbonden met kunst en cultuur) kunnen leerlingen de verwerkingsvorm (presentatie/geschreven werkstuk/creatief werkstuk) kiezen die zij prettig vinden.

We zijn dit concept nog wel aan het ontwikkelen. Dat doen we d.m.v. proeftuinen in diverse groepen, de resultaten te delen in het team en de goede elementen te gebruiken om schoolbrede richtlijnen te maken.

bevindingen visitatieteam

We hebben genoeg voorbeelden van differentiatie gezien en gehoord. Het computer programma It's Learning biedt de mogelijkheid van keuze naar interesse. Daarnaast hebben we gezien dat de leerlingen zelf hun taken indelen en plannen.

aanbeveling 2.

Samenwerken: Er wordt nu vooral naast elkaar gewerkt! Creëren van situaties waar bij leerlingen van en met elkaar leren is belangrijk. Sinds kort is een voorzichtige start gemaakt met coöperatief leren. (een cursus) Na het uitproberen is het nu tijd het coöperatief leren in te gaan voeren en verder te ontwikkelen.

evaluatie school

Wat betreft samenwerken hebben we de volgende afspraken gemaakt:
Samenwerken leert kinderen vaardigheden die zowel op cognitief als op sociaal emotioneel gebied liggen. Samenwerken wordt in verschillende vormen toegepast. Dit doen we door:

- te werken met verschillende coöperatieve werkvormen;
- structureel met maatjes te werken
- feedback (tips en tops) aan elkaar te geven;
- wekelijks samen te werken bij een aantal opdrachten in de weektaak;

- gebruik te maken van kwaliteiten van leerlingen (een leerling kan een leerling met een hulpvraag helpen);
- groepsdoorbroken te werken aan projecten met aanbod vanuit de verschillende talenten;
- tutorleren (bijvoorbeeld bij maatjeswerken en kleuterlezen)

We werken sinds 2013 met heterogene groepen. Dat doen we omdat kinderen door vanuit hun mogelijkheden/behoefte leren door samen te werken. Maar niet alleen dat is belangrijk, ook de ervaring (ik doe er toe, ik kan het, ik mag fouten maken, er is iets te leren) draagt bij aan een positief zelfbevinden. En dat vinden we een belangrijke leervoorwaarde.

Er wordt regelmatig samen gewerkt zowel binnen als buiten de groepen. Binnen de groep wordt er tijdens het zelfstandig werken gewerkt met het vragenblokje. Bij interactieve lessen worden diverse coöperatieve werkvormen gebruikt. Buiten de lokalen werken kinderen vaak samen in tweetallen.

bevindingen visitatieteam

Vooraf bij de groepen 1/2 hebben we coöperatieve werkvormen in de praktijk gezien. In de andere groepen hebben we andere vormen van samenwerking gezien. Uit de gesprekken met leerlingen en leerkrachten konden wij opmaken dat ook in deze groepen coöperatieve werkvormen worden gebruikt.

1. Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen

Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

evaluatie school

De leerlingen maken keuzes over wat en wanneer en hoe zij hun taak verwerken. Het taakformulier kan nog verbeterd worden, leerlingen zouden meer inzicht moeten ontwikkelen m.b.t. plannen. Het is nu nog een overzicht waarop leerlingen het werk aftekenen. We willen daarmee direct digitaal gaan werken. We onderzoeken momenteel 2 manieren van digitaal werken met de taak.

Leerlingen bepalen zelf wanneer ze welke lessen maken. Het instructieboekje op de weektaak geeft hen handvatten voor het plannen. Ook de weekdoelen zijn op de digitale weektaak beschreven. Het taakoverzicht geeft de leerlingen inzicht in wat er op welk moment van hen verwacht wordt en waar de 'vrije' ruimte zit. Leerlingen kunnen in het lokaal maar ook buiten het lokaal gaan werken.

We werken met feedback geven: een mooie manier om verantwoording af te leggen over je werk. Daar zijn we dit jaar mee gestart. Het gaat nog niet over het taakwerk. Ouders zijn hierbij nog niet betrokken.

Bij de wereldoriëntatie vakken geven kinderen vanuit een thema zelf aan wat ze willen leren en hoe hun eindproduct er uit ziet.
Er zijn weektaken met betrekking tot de zorg voor de omgeving. Leerlingen moeten hier wel regelmatig op gewezen worden.

bevindingen visitatieteam

Wat goed dat er nu een keuze is gemaakt voor een digitale takenkaart. De leerlingen hebben een goed overzicht van de leerdoelen, taken die gemaakt moeten worden en de tijd die ze ervoor hebben.
De taken m.b.t. de zorg voor de omgeving waren in iedere groep goed zichtbaar aanwezig en in gebruik.

Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

evaluatie school

Voor een aantal leerkrachten betekent deze (nieuwe) manier van werken, waarbij leerlingen hun eigen leervraag stellen, dat zij buiten hun comfortzone stappen. Dat doen ze en daarom is het een mooi proces! De ene leerkracht neemt grotere stappen dan de ander. Dit kan ook afhankelijk zijn van de begeleiding die een kind/groep nodig heeft. We zien dat de rol van de leerkracht door de andere manier van werken is verlegd van leidend naar coachend.
Op de meeste vakgebieden wordt adaptief gewerkt. Dat betekent dat niet ieder kind dezelfde taak maakt. Er is nog wel een basisaanbod voor alle kinderen. De two feet rule wordt hierbij nog niet overal expliciet toegepast.

bevindingen visitatieteam

We merken dat de leerkrachten veel vertrouwen in de leerlingen hebben en durven loslaten. Het digitale programma 'Klasseplan' is waardevol om adaptief met taakwerk om te kunnen gaan.

Indicatoren op schoolniveau

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

evaluatie school

De vier kernwaarden van Dalton die wij hanteren, gelden ook voor het team. Dat betekent dat ook de leerkrachten binnen de Daltonpijlers werken. Leerkrachten hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel voor hun groep. Dat gaat wel eens ten koste van vrijheid van de leerlingen. Loslaten is wat we leren. Er wordt veel samengewerkt.

De samenwerking op onze school is gebaseerd op wederzijds respect en vertrouwen. Sinds dit schooljaar wordt op De Apollo 11 theaterles gegeven waarbij de thema's van de Vreedzame School uitgangspunt zijn voor de lessen.

Onze gedachte hierbij is dat kinderen leren door spel in de huid van een ander te kruipen en zich daardoor beter kunnen verplaatsen in een ander. Fouten maken is essentieel om te kunnen en durven leren! Dit draagt bij aan een positief sociaal klimaat en een veilige omgeving waarin we elkaar kunnen vertrouwen. Kinderen leren dat ze zichzelf mogen zijn. Je leert je angsten overwinnen en jezelf presenteren. Door de lessen te verbinden met de andere vakken wordt gedrag van leerlingen op een positieve manier beïnvloed en wordt een vreedzame cultuur gewoontegoed.

Er wordt in de groepen regelmatig gesproken over wat je wel en wat je niet doet. Kinderen leren hun verantwoordelijkheid te nemen. In de groepen 7/8 is hier een mooie proeftuin opgestart waarbij kinderen muziek mogen luisteren tijdens hun werk. Ze kiezen (binnen de samen afgesproken grenzen) zelf op welk moment dit hun kan helpen hun werk beter te maken.

n.a.v. het opnieuw vastleggen van onze visie, zijn we ook (weer) aan het kijken wat we al (goed) doen en wat we nog kunnen verbeteren. De gemaakte afspraken zijn in diverse groepen naar eigen behoeven aangevuld/aangepast. Dat betekent dat de afspraken waarmee we werken, herzien moeten worden. Dit doen we door deze afspraken terug te laten komen op bouwvergaderingen met de vraag: doen we het nog zo? Hoe werkt dat? Wat levert het op? Wat zou er eventueel anders moeten? Naar aanleiding van deze bijeenkomsten stellen we dan ons onderwijs bij.

We hebben in onze visie opgenomen dat we een breed aanbod willen neerzetten voor leerlingen. Daarbij speelt creativiteit een grote rol. Op school wordt veel aan kunst en cultuur gedaan. Er zijn per jaar drie schoolbrede projecten. Daarnaast zijn er wekelijks lessen mediawijsheid, Vreedzame School, bewegingsonderwijs en theaterlessen (muziek, zang, dans en toneel). We bezinnen ons nog op een creatieve middag waarbij de kinderen kunnen kiezen uit een scala van activiteiten waaraan ze een aantal weken werken.

bevindingen visitatieteam

We hebben de goede sfeer van vertrouwen in elkaar en de leerlingen, in de hele organisatie gevoeld en ervaren. We zien dat de focus ligt op goed onderwijs en dat daarnaast de brede persoonlijke vorming de aandacht krijgt.

2. Zelfstandigheid

Indicatoren op leerlingniveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

evaluatie school

De leerlingen weten goed wat de doelen van de lessen zijn. In de groepen 5 t/m 8 hebben de leerlingen een map waarin de doelen van de lessen beschreven staan. Zij werken regelmatig zelfstandig aan het verwerken van de opdrachten om deze doelen te halen. Als het niet lukt dan vraagt de leerling zelf om hulp. Dat kan bij zijn maatje maar ook bij de leerkracht of bij een ander kind uit een ander groep. Hiervoor gebruiken we de blokjes.

We werken met het geven van feedback. Hierbij vragen en geven leerlingen elkaar tips om het werk te kunnen verbeteren. Dat doen we nog niet op alle vakgebieden. Leerlingen kunnen in het lokaal of buiten het lokaal werken. Doordat we werken met de 2 feet rule kunnen kinderen meer tijd aan een vak besteden dat ze moeilijk vinden en minder tijd aan een vak dat ze minder moeilijk vinden.

Bij de WO vakken stellen de leerlingen vanuit het thema zelf een leervraag. Vanuit die vraag gaan zij onderzoek doen. Moderne media spelen hierbij een belangrijke rol. Ook een creatieve manier van verwerken wordt hierbij gestimuleerd.

Kinderen leren op de Apollo 11 goed omgaan met uitgestelde aandacht. Toch hebben wij op school een aantal kinderen waarvoor dit (te) moeilijk is. Dit zijn vaak kinderen met gedrag in het autistisch spectrum.

Leerlingen kijken vanaf leerjaar 4 hun eigen werk na.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen weten goed wat de doelen van de les zijn. Deze zijn terug te vinden op de weektaak. Er is ruimte in tijd, tempo en werkplek voor de leerlingen om dit zelf te kiezen.

De keuze van eigen leervragen en onderzoek bij WO vakken hebben we vandaag niet in de praktijk gezien, maar we hebben gehoord dat hier iedere donderdag mee gewerkt wordt.

Indicatoren op leraarniveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

evaluatie school

De inrichting van het lokaal, de toegankelijkheid van de materialen en de keuzemogelijkheden voor extra werk en de weektaak zijn zo dat de leerlingen zelfstandig en op hun eigen wijze kunnen werken. Leerkrachten kijken bij elkaar in het lokaal en geven elkaar feedback op de inrichting. Daarnaast doen zij ook inspiratie op bij elkaar.

We werken heterogeen. Kinderen zijn om het jaar jongste/oudste. Dat doen we omdat we vinden dat kinderen veel van elkaar kunnen leren en dat het belangrijk is dat kinderen in verschillende rollen oefenen. Dit maakt dat zij zelfvertrouwen ontwikkelen waardoor een goede veilige leeromgeving ontstaat. Kinderen durven fouten te maken en ook op hun eigen manier en tempo te leren. Kinderen vragen om hulp en zien de kwaliteiten van anderen.

De leerkracht is veel in gesprek met de kinderen over wat ze gaan leren. Dat betekent dat de leerlingen invloed hebben op hun eigen leerproces. Daardoor worden zij gevraagd mee te denken over hoe het onderwijs anders/beter zou kunnen zijn. Daardoor nemen zij regelmatig initiatieven om mee te denken. Er is ook een leerlingenraad.

Door de structuur van het lesgeven is er instructietijd en taaktijd. Daardoor kunnen de leerlingen regelmatig zelfstandig werken. We denken nog na hoe we de instructietijd efficiënter in kunnen richten, zodat de leerlingen langer zelfstandig kunnen werken.

bevindingen visitatieteam

De inrichting van de lokalen en de afspraken voor zelfstandig werken zijn duidelijk voor iedereen. De keuze en visie voor heterogene groepen brengt jullie veel voordelen en dat hebben we gezien. Leerlingen en leerkrachten konden ons vertellen dat er zowel individueel als klassikaal gesprekken plaatsvinden met elkaar.

Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

evaluatie school

Vorig jaar zijn 3 collega's naar San Diego geweest om inspiratie op te doen over onderwijs waarbij de leerling meer betrokken is. Deze leerkrachten hebben hun bevindingen op school omgezet in proeftuintjes in hun groep, die we met het team bespreken en die daarna (in aangepaste vorm) worden doorgegeven aan andere groepen.

Teambijeenkomsten staan vaak in het teken van schoolontwikkeling waarbij leerkrachten hun proeftuintjes met elkaar delen.

De school stelt zich open voor eigen initiatieven van leerkrachten. Er wordt regelmatig scholing gegeven en leerkrachten kunnen in hun POP aangeven welke kwaliteiten leerbehoeften zij willen inzetten/ontwikkelen.

Ieder schooljaar wordt gevraagd op welke expertisegebied leerkrachten zich willen inzetten/bekwamen.

bevindingen visitatieteam

We hebben positieve verhalen gehoord over de proeftuintjes. Wat goed dat leerkrachten de ruimte krijgen om vernieuwingen in de praktijk uit te proberen en anderen hierbij te betrekken.

3. Samenwerking

Indicatoren op leerlingniveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

evaluatie school

Samenwerken wordt niet zo zeer geoefend. Er wordt samengewerkt en er wordt feedback gegeven. Dat kan ook gaan over het samenwerken.

Vanuit de Vreedzame school leren we kinderen om op een respectvolle wijze samen te werken. Er wordt iedere 2 weken gewisseld van maatje. Die periode is voor de leerlingen lang genoeg om zich ook echt in te zetten voor het samenwerken met hun maatje.

Leerlingen hebben een samenwerkmaatje in de groep maar ook een hulpmaatje in de school. Alle kinderen van de groepen 5/6 en 7/8 hebben een maatje in respectievelijk 1/2 en 3/4.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen gaan op een respectvolle manier met elkaar om. Ze weten wat ervan ze verwacht wordt bij het samenwerken.

Indicatoren op leraarniveau

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

evaluatie school

Omdat we werken met heterogene groepen, hebben wij van alle groepen 2. Er wordt daarom intensief samengewerkt door de leerkrachten. Dat gebeurt op een zeer plezierige manier. De taken worden onderling in overleg verdeeld. Wij zijn een Daltonschoon op leerling, leerkracht en schoolniveau!

De leerlingen uit die groepen werken ook regelmatig samen. Er wordt gewerkt met drie instructieniveaus. Ook wordt er regelmatig groepsdoorbroken gewerkt op schoolniveau. Het pedagogisch klimaat op onze school is bijzonder veilig en prettig voor alle geledingen.

bevindingen visitatieteam

We zien dat collega's op een respectvolle manier samenwerken. Door de keuze voor heterogene groepen, het gebruik van instructieblokken en groepsdoorbrekende verlengde instructie is er veel overleg en vindt er samenwerking plaats. De leerkrachten creëren daarnaast veel ruimte en tijd voor de leerlingen om samen te werken.

Indicatoren op schoolniveau

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

evaluatie school

Vanuit ouders krijgen wij hierover regelmatig positieve feedback. We hebben (relatief) veel zij-instromers. Vooral die ouders geven aan dat hun kind zich nu veilig voelt daardoor (beter) tot leren komt.

Deze sfeer komt voor een groot deel ook tot stand door de manier waarop directie, leerkrachten en ouders met elkaar omgaan. Er is een grote mate van gelijkwaardigheid en respect.

Er is een leerlingenraad op school. Iedere groep heeft een vertegenwoordiger (gekozen middels verkiezingen). De leerlingenraad denkt mee over nieuw aan te schaffen methodes, nieuwe materialen voor op het plein, etc. ook kunnen zij zelf iets initiëren. De leerlingenraad heeft een aantal keer per jaar overleg met de directie.

Doordat de onderwijsbehoeften van de leerlingen van vandaag de dag verandert, verandert ook de rol van de leerkracht van (bege)leidend naar coachend. Dat betekent dat je als leerkrachten ook niet alle antwoorden hebt en dit kan erkennen. Leerkrachten leren hier regelmatig ook van de leerlingen. Dat maakt de interactie meer gelijkwaardig en toegankelijk.

Door de theaterlessen te koppelen aan de thema's van de Vreedzame School leren kinderen meer begrip opbrengen voor leerlingen met andere behoeften en/of eigenschappen.

bevindingen visitatieteam

We zien gelijkwaardigheid en respect in alle lagen van de school terug. Tijdens de gesprekken met ouders en de leerlingenraad werd de betrokkenheid ook genoemd, hierdoor vormt de school een veilige leefgemeenschap.

4. Reflectie

Indicatoren op leerlingniveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

evaluatie school

De leerlingen krijgen elke maandag een nieuw taakformulier. Daarop tekenen zij (middels kleuren) hun taak af op het taakformulier. Dat vinden we eigenlijk meer een aftekenlijst dan een planning. We zijn aan het onderzoeken op welke manier we dat kunnen verbeteren. Dat willen we ook meteen digitaal aanpakken. Daarvoor werken we nu met weektaak.com en klasseplan.nl N.a.v. onze bevindingen zullen we een besluit nemen of verder oriënteren. We vinden het belangrijk om de (week-)doelen in de taak mee te nemen. Ook stelt het werken met een digitale taak de leerkracht in de gelegenheid de vorderingen van een leerling op het gebied van verwerken van de taak, in beeld te brengen en te begeleiden.

Het taakformulier heeft ruimte voor leerpunten en reflectie. Leerlingen vullen dit wekelijks in.

We leren kinderen feedback geven. Feedback is opbouwend, precies en stimulerend. Feedback wordt ingezet bij alle vakken en heeft als doel dat de leerling daarna in staat is een beter product af te leveren.

bevindingen visitatieteam

Het gebruik van 'Klasseplan' leert de leerlingen plannen, differentiëren en reflecteren en geeft ze een stukje eigenaarschap. Een goede keuze volgens ons en je ondervangt daarmee de hierboven genoemde opmerking dat de takenkaart meer een aftekenlijst is. Hier is nu zeker geen sprake meer van!

Indicatoren op leraarniveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op zijn eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

evaluatie school

We werken met feedback geven. Dit is een manier van reflecteren waardoor de leerlingen op een positieve manier advies krijgen om hun werk te verbeteren. Daarbij wordt vooral gekeken naar het doel van de opdracht. Is dat behaald? Dit wordt een aantal keer per week gedaan.

Verder zijn er gedurende de dag meerdere reflectie momenten. De leerkracht kijkt samen met de leerlingen terug op de les. Wat was het doel? Heb je het bereikt? Wat heb je nog te doen. Maar ook, wat kan ik nog verbeteren?

Op alle niveaus (leerling, leerkracht, directie) staat men open voor feedback en is men bereid zijn/haar werkwijze bij te stellen om te verbeteren.

bevindingen visitatieteam

We hebben geen reflectiemomenten met de groep of leerlingen gezien. Zowel leerlingen en leerkrachten konden ons vertellen dat dit wel regelmatig gebeurt.

Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

evaluatie school

De Apollo 11 is een school in ontwikkeling. Op veel gebieden willen we ons onderwijs herzien. Dat betekent kijken naar doen we de juiste dingen en hoe doen we ze en hoe gaan we ze borgen. Maar ook, hoe richten we ons onderwijs in, welke (moderne) middelen gebruiken we en hoe kunnen we vakken met elkaar verbinden. Dat is veel en daardoor worden er kleine stapjes gemaakt. Dat is niet erg en daarvan mogen we ons best wat meer bewust zijn. Want we willen en doen veel! Het geven van Feedback is iets wat we nu ontwikkelen. Daarbij is een doorgaande lijn een logische ontwikkeling. De eerste aanzet is er, maar we kunnen zeker nog bijstellen.

bevindingen visitatieteam

We zien en horen dat jullie heel bewust bezig zijn met onderwijsvernieuwingen en persoonsontwikkeling op alle niveaus. Jullie zijn ambitieus, maar vergeet de borging niet.

5. Effectiviteit/ doelmatigheid

Indicatoren op leerlingniveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

evaluatie school

We werken met groepsplannen. Dat betekent dat de leerlingen per vak in een van de 3 instructiegroepen zijn ingedeeld. De leerling weet zelf welke instructie voor hem/haar bestemd is.

Er zitten op de Apollo 11 relatief veel kinderen met bijzondere (leer)behoeften. Deze leerlingen hebben naast de doelen van de leerstof ook nog leerdoelen op andere gebieden (zelfstandiger werken, concentreren, stil blijven zitten, met boosheid om kunnen gaan). Dit vraagt veel van de begeleiding van leerkrachten en dat doen ze heel goed! Leerlingen leren daarom veel meer dan de basisvakken.

We zijn aan het kijken waar we vakken met elkaar kunnen verbinden. Door vakken te verbinden (wereldoriëntatie/taal/rekenen/creatieve vakken) ontstaat deep learning. Bepaalde leerstof komt in verschillende vormen, meerdere keren voorbij. Daarnaast kunnen leerlingen vanuit hun eigen leerstrategie informatie verwerken. Dit doen we al bij wereldoriëntatie en bij het kiezen van een nieuwe taalmethode (dat doen we dit jaar) kijken we hoe we dit een rol kunnen laten spelen.

bevindingen visitatieteam

We hebben gezien dat er met verschillende instructiegroepen wordt gewerkt. Leerlingen kunnen zelf aangeven of ze nog extra instructie nodig hebben.

Indicatoren op leraarniveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

Er worden goede resultaten gehaald. Daar waar de tussentijdse resultaten vragen om een extra impuls, wordt die gegeven. Daardoor ontstaat er wel een vol lesprogramma. Dat vraagt veel van de kinderen en de leerkrachten. Omdat we heterogeen werken, wordt er een groot beroep gedaan op de zelfstandigheid van de leerlingen. De leerkracht wordt 'gedwongen' korte en efficiënte instructies te geven en er is ook veel afwisseling.

Er wordt instructie gegeven, die is afgestemd op de behoefte van de leerlingen. Dit kan een klassikale instructie zijn of een instructie met een kleine groep. We werken ook met groeps- en handelingsplannen waarbij één of meerdere specifieke doelen worden nagestreefd.

Omdat we proberen vakken met elkaar te verbinden, is er tijdens de lessen veel variatie omdat je kunt rekenen met letters en kunt zingen met getallen.

We hebben van alle groepen twee vergelijkbare groepen (3/4A en 3/4B, 5/6A en 5/6B, 7/8A en 7/8B). Leerkrachten werken ook samen, bereiden samen voor en bekijken samen de resultaten en onderzoeken wat de mogelijke oorzaak is van de verschillen tussen de leeropbrengsten. Dat geeft inzicht in verschil in aanpak en resulteert ook in het inzetten van kwaliteiten van leerkrachten.

bevindingen visitatieteam

Het is heel effectief dat de leerkrachten van de verschillende clusters intensief samenwerken om de leeropbrengsten te verbeteren.

Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

Het heterogeen werken vraagt om een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen. De leerkrachten van hetzelfde cluster bespreken de uitslagen regelmatig en stellen zichzelf vragen over het hoe en waarom. Dat geeft veel handvatten en creëert plannen om het onderwijs bij te stellen.

Er is team overleg (inhoudelijk), bouw overleg (1 t/m 4 en 5 t/m 8; inhoudelijk en organisatorisch) en clusteroverleg (1/2; 3/4; 5/6; 7/8; vaak organisatorisch).

Door de verschillende overleg vormen komen de inhoudelijke onderwerpen in de bouwen en clusters ook ter sprake, waarna het weer terugkomt in het team. Er is ruimte voor initiatief en samenwerken. De doorgaande lijn wordt hierdoor bewaakt. We werken volgens de afspraken van passend onderwijs. Er zijn regelmatig groeps- en leerling besprekingen. De leerkracht biedt passende zorg (na overleg met IB) daar waar nodig is.

bevindingen visitatieteam

We hebben door het lezen van de verschillende documenten en het voeren van gesprekken vernomen dat er veel overlegmomenten zijn. De leerlingen en het onderwijs zijn goed in beeld. Op ons komt het over dat het samen gedaan en samen gedragen wordt.

6. Borging

Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc).
6.4	De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de daltonontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

evaluatie school

De school ziet de Daltonpijl als essentieel onderdeel om goed onderwijs te kunnen geven. We willen het Dalton liever niet zien als een apart onderdeel. We zijn een Daltonschool. Onze visie, ons schoolplan en ons jaarplan alsmede onze beleidsplannen zijn gebaseerd op de Daltonpijl en vaardigheden. Daarmee richten we ons op goed onderwijs. Dat geldt ook voor de Daltoncoördinator. Dit coördinatorschap zien wij niet in een apart licht, maar dit maakt op onze school onderdeel uit van het bouwcoördinatorschap. De bouwcoördinator bewaakt de voortgang op alle onderwijsgebieden in de bouwen en is lid van het MT. Daarom vinden wij een aparte Daltoncoördinator niet nodig. Als we praten over onderwijs, is dat vanuit de Daltonvisie. We doen het samen. Samen geven we (opnieuw) vorm aan goed onderwijs. Waarbij we samenwerken, eigen verantwoordelijkheid hebben en nemen, zelfstandig opereren en dit alles binnen de kaders die we zelf bepalen. We reflecteren op wat we doen. We willen een goede school zijn, waar kinderen goed onderwijs krijgen, maar ook graag willen zijn. En we zijn op de goede weg!

bevindingen visitatieteam

We ondersteunen de visie om dalton te integreren in de hele school . Uit de gesprekken met bestuur en directie komt naar voren dat er samenwerking tussen verschillende scholen van het bestuur en andere daltonscholen is.

Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

Sinds 2012 zitten we in een nieuw schoolgebouw. Sinds 2013 is er een nieuwe directeur. De school is vanaf 2013 gegroeid van 6 naar 9 groepen. Daarmee is het nieuwe gebouw nu al te klein. Er zijn al een groot aantal stappen genomen om het onderwijs dat we geven te verbeteren en in te richten voor de toekomst. In 2014 hebben we onze visie herschreven. De vertaling van de visie naar schooldocumenten wordt nu gerealiseerd. Met de aanbouw van nieuwe lokalen zien we een kans waardoor we de samenwerking tussen de clusters en bouwen kunnen versterken. Door de groepen 1/2 en 3/4 aan hetzelfde leerplein te laten aansluiten kan de doorgaande lijn van 1/2 naar 3/4 beter vorm krijgen en kunnen alle kinderen (en leerkrachten) er baat bij hebben dat er meer op leerstijlen ingespeeld kan worden (meer spel of meer lerend). Dat willen we ook realiseren voor de bovenbouw. De groepen 5/6 delen een leerplein en ook de groepen 7/8. We zijn trots op wat we doen en op de leerlingen! Zij gaan met plezier naar school en komen tot leren. Dat heeft alles te maken met de stappen die we nemen om vakken met elkaar te verbinden. Er worden veel creatieve en culturele activiteiten gedaan die verbonden worden met het onderwijs. We zijn niet snel tevreden, en willen onze zaken op orde hebben. Leerkrachten steken buiten hun werktijd veel tijd in de school. Toch voelt het soms alsof we nog aan het begin staan. Het begin van iets moois. Samen moeten we ons realiseren dat het realiseren van dit moois ook tijd kost. Zodat ook wij met plezier kunnen blijven werken in een veilige omgeving.

Uit de gesprekken met leerlingen

Onderwerpen die aan bod zijn gekomen:

- Hoe wordt je lid van de leerlingenraad; vanaf groep 3/4 kan je gekozen worden. Ieder jaar wordt er gestemd.
- Wat is er veranderd op school door de leerlingenraad; meedenken met een nieuwe taalmethode. Een nieuw speeltoestel.
- Hoe vaak komt de leerlingenraad bij elkaar; de directie roept de leerlingenraad bij elkaar als het nodig is.
- Wat maakt De Apollo 11 een leuke school; keuze in taken, het is een kleine school, je kent elkaar. De sfeer is fijn op school.
- Weet wat daltononderwijs is; zelfstandigheid , vrijheid en samenwerken
- Wat zou je willen veranderen op school; een grasveldje en beter doelen om te voetballen.
- De feedbackgesprekken met elkaar en de leerkracht; elkaar tips en tops geven is erg fijn.

Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel

Onderwerpen die aan bod zijn gekomen:

- Programma 'Klasseplan'; samenwerking met de ontwerper zodat het op maat gemaakt wordt.
- Digitale programma's voor de leerlingen.
- Ervaring instructieblokken; de ervaringen zijn positief.
- Proeftuintjes.
- Uitgesteld aandacht.
- Loslaten leerlingen.
- Eigenaarschap leerlingen.
- Digitaal portfolio.
- Vertrouwen in leerlingen.
- Coöperatieve werkvormen.
- Schoolprojecten.
- WO vakken: eigen leerdoel/ onderzoek leerlingen.

Uit de gesprekken met de schoolleiding

Onderwerpen die aan bod zijn gekomen:

- Samenwerking regio en ander daltonscholen; de samenwerking is er vooral binnen de stichting, waarin ook vier ander daltonscholen aangesloten zijn.
- Vijf kernwaarden van dalton; in de documenten worden er vier expliciet genoemd. Effectiviteit wordt wel beschreven is ook een kernwaarde.
- Feedback en reflectie; verschil en overeenkomsten van de twee.
- Parels van de school; het computerprogramma voor taakwerk 'Klasseplan'.
- It's Learning: digitale leeromgeving.
- Keuze en visie heterogene groepen.
- Bezoek scholen San Diego; het onderzoekend leren spreekt erg aan.
- Professionalisering leerkrachten; volgend schooljaar gaan enkele leerkrachten een masteropleiding volgen.
- Deep learning; vakken verbinden
- Schoolprojecten.

Uit de gesprekken met ouders

Onderwerpen die aan bod zijn gekomen:

- Schoolkeuze/daltononderwijs; er is een bewuste keuze gemaakt voor de kleine school en voor het daltonconcept.
- Talentontwikkeling.
- Laagdrempeligheid school; veilige school, goede sfeer, iedereen kent elkaar.
- Betrokkenheid ouders; je wordt gehoord. Er is een contactschrift voor bijzonderheden.
- Betrokkenheid team; leerkrachten zijn er voor je. De lijnen zijn kort. Leerkrachten staan buiten wanneer de school uit gaat.
- Dalton thuis; merkbaar in het makkelijk samen spelen met andere kinderen, oplossen van conflictjes, delen, zelfstandigheid en plannen.
- De Vreedzame School; ze leren conflicten goed oplossen. Omgaan met elkaar.
- Negatief puntje kleine lokalen en gehorigheid open ruimte.

Uit de gesprekken met het bestuur

naam bestuurslid: mevr. T Meijer

Onderwerpen die aan bod zijn gekomen:

- Vernieuwingsscholen binnen het bestuur; Dalton-, Jenaplan-, Montessori-onderwijs.
- Koersplan bestuur; leidend voor vier jaar, 21 st Skills .Scholen leveren concept aan.
- Verantwoording scholen a.d.h.v. ijkpunten.
- Netwerken, werkgroepen binnen de stichting; directeuren, lb-ers, specialisten, leerteams, interne audits.
- Scholing, studiedagen;
- Budget scholen, verantwoording; scholen faciliteren zelf. Er gaat veel geld van de stichting naar de scholen.
- Samenwerking andere besturen, gemeente Utrecht, Hogeschool Utrecht;
- Professionalisering
- De Apollo 11 groeischool.
- Ontwikkelpunten De Apollo 11;
Borgen
Implementatie en beleid maken
Omgaan met leerlingen met speciale behoeften

beoordeling

nr	kernwaarden	ontwikkeling	
		O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie *		X
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen		X
2	Zelfstandigheid		X
3	Samenwerking		X
4	Reflectie		X
5	Effectiviteit- doelmatigheid		X
6	Borging		X

* niet van toepassing bij licentieverlening

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
X	Licentie voor vijf jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vijfjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie

Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	Draag de daltonvisie uit door de vijf kernwaarden te benoemen en te beschrijven. De manier waarop hier invulling aan wordt gegeven, is uiteraard vrij.
Nr. 2	Creëer ruimte in het taakwerk waar leerlingen hun persoonlijke doelen/ talenten kwijt kunnen en denk na over een middel waar leerlingen hun eigen ontwikkeling kunnen volgen.
Nr. 3	Jullie hebben een mooie nieuwe visie. Borg dit en maak teamafspraken voor een doorgaande lijn en een goede opbouw van de doelen.

slotopmerkingen

We bedanken het team van De Apollo 11 voor de gastvrijheid. We werden open ontvangen en konden overal en aan iedereen onze vragen stellen.

Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum

Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen van de school zelf. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de “slotopmerkingen” genoemd in het visitatieverslag.

De visitatie is bijzonder prettig verlopen. Er was een goede sfeer. De leerkrachten hadden zich goed voorbereid en ook al waren enkelen toch wel wat zenuwachtig, iedereen heeft de lessen gegeven zoals we dat gewend zijn op De Apollo 11. Een aantal mensen vond dit spannend omdat ze dachten dat er iets speciaals van ze verwacht werd. De visiteurs waren deskundig en stelden kritische maar interessante vragen. Vragen die bij een aantal leerkrachten op De Apollo direct tot nieuwsgierigheid en inspiratie leidden. Dat getuigt ook van de manier waarop we werken. Gedreven en bereid tot onderwijsontwikkeling.

De gesprekken met de visiteurs verliepen erg prettig. Ondanks dat wij onze eigen draai geven aan het Daltononderwijs was wel helder dat het onderwijs aan alle kanten Dalton is. Ook al gaven de visiteurs aan niet alles wat we beschreven terug te zien, ze hebben alles wel terug gehoord van leerlingen ouders en leerkrachten. Ook vonden we het wel een beetje jammer dat onze echte parel: de theaterlessen op basis van de Vreedzame school, die dag niet werden gegeven. Die lessen geven mede vorm aan onze veilige cultuur.

We zijn wel blij met de tips die we gekregen hebben op gebied van de vertaling van het onderwijs naar de vijf kernwaarden en het borgen. Dat zijn ook de punten die we direct oppakken.

Wij kunnen ons goed vinden in de aanbevelingen en we gaan hier komend schooljaar direct mee aan de slag.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

aanbeveling 1. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Draag de daltonvisie uit door de vijf kernwaarden te benoemen en te beschrijven. De manier waarop hier invulling aan wordt gegeven, is uiteraard vrij.
actie	Opnemen in schoolgids, schoolplan, visiestuk en website. Dit uitdragen. Ook kinderen meenemen in wat Dalton is en wat dat voor hun onderwijs en ontwikkeling betekent.
uitvoerenden	Directie, coördinatoren, team.
tijdvak	Schooljaar 2015-2016
scholing/ externe ondersteuning	-
toelichting	-

aanbeveling 2. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Creëer ruimte in het taakwerk waar leerlingen hun persoonlijke doelen/talenten kwijt kunnen en denk na over een middel waar leerlingen hun eigen ontwikkeling kunnen volgen.
actie	Invulling taakwerk teambreed invulling geven. Vormgeven aan excellentie en onderzoekend leren. Wetenschap en techniek een rol laten spelen om meer aan te sluiten bij de ontwikkeling van leerlingen.
uitvoerenden	Coördinatoren; team.
tijdvak	2015-2017
scholing/ externe ondersteuning	Wetenschap en techniek (onderzoekend leren) Excellentie
toelichting	Vanuit een master studie (2015-2017) gaat een van de coördinatoren onderzoeken hoe we op school 21% tijd in kunnen zetten. Dat is tijd waarop de leerling nadenkt over wat hij/zij zelf graag zou willen leren en wat ze daar voor nodig hebben. Een doel stellen waarbij leren een 'bijproduct' wordt. Waar lesgeven vanuit de leervraag vorm krijgt i.p.v. andersom. Bezoek aan andere scholen voor teamleden is hier onderdeel van.

aanbeveling 3. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Jullie hebben een mooie nieuwe visie. Borg dit en maak teamafspraken voor een doorgaande lijn en een goede opbouw van de doelen.
actie	Gang van zaken regelmatig bespreken, eventueel bijstellen en invoeren.
uitvoerenden	Coördinatoren; team
tijdvak	2015-2017
scholing/ externe ondersteuning	We gaan werken met leerKRACHT en willen vanuit die overlegstructuur de lijn in de school herijken en borgen.
toelichting	-

**Ondertekening school en
visitatievoorzitter voor gezien**

naam	functie	handtekening	datum